

Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn
e-mail: zin@ibles.waw.pl www.ibles.pl

Nowe obszary działalności dochodowej Austriackich Lasów Federalnych (ÖBf AG)

Wartość świadczeń (sprzedaży) Austriackich Lasów Federalnych SA (ÖBf AG) w 2012 r. wzrosła do 237 mln euro. Duży wzrost dotyczył również wskaźnika EBIT (ang. Earnings Before deducting Interest and Taxes) charakteryzującego rentowność sprzedaży na podstawie zysku przed odliczeniem podatków i odsetek. Zysk ten wyniósł 36 mln euro. Rekordowy poziom osiągnął także wskaźnik rentowności sprzedaży (EBIT – Marge) - 15,9%. Natomiast nieco spadł, w stosunku do roku 2011, wskaźnik podstawowej działalności gospodarczej (EGT - Ergebnis der gewöhnlichen Geschäftstätigkeit), który wyniósł 18,6 mln euro. Trwały etat w wysokości 1,5 mln m³ był utrzymany na planowanym poziomie.

Udział przychodów z tytułu produkcji leśno-drzewnej osiągnął 170,3 mln euro, tj. 71,9% wartości wszystkich świadczeń. Ceny drewna zaś utrzymały się na dobrym, stabilnym poziomie. Istotną nowością w sprzedaży drewna było strategiczne zwiększenie liczby stałych klientów, dzięki wprowadzonej rok wcześniej internetowej platformie aukcyjnej drewna, która stała się istotnym kanałem sprzedaży, szczególnie specjalnych sortymentów. Jej funkcjonowaniem zainteresowanych jest 130 krajowych i zagranicznych przedsiębiorstw.

Koszty pozyskania drewna w 2012 r. wynosiły 25,6 euro/m³. Niewielki ich wzrost (w 2011 r. 24,8 euro/m³) był spowodowany zwiększeniem poziomu realizacji trzebieży wczesnych.

ÖBf AG w roku ubiegłym zainwestowały 11 mln euro w odnowienia, pielęgnację młodników oraz ochronę dzikiej przyrody i pastwisk. Posadzono ponad 3 mln sadzonek o wartości 3,2 mln euro, obejmujących 26 gatunków drzew, w tym przede wszystkim świerka i modrzewia. Na ochronę lasu (głównie zwalczanie chrząszczy z rodziny kózkowatych) wydatkowano 2,7 mln euro, podczas gdy w 2011 r. aż 4,4 mln euro.

Od 1997 r. przekazano do budżetu państwa ponad 340 mln euro, w tym 166 mln euro opłaty za użytkowanie gruntów, 159 mln euro dywidendy i 17 mln euro podatku dochodowego. W 2012 r. ÖBf AG wpłaciły 11,5 mln euro do budżetu, z tego 7,2 mln euro podatku dochodowego i 4,3 mln euro dywidendy.

Zaangażowany w pozaleśną działalność majątek nieruchomy ÖBf AG przyniósł w 2012 r. 38 mln euro przychodów, co stanowiło 7% wartości obrotów ogółem. Największy przyrost przychodów (9%) miał miejsce w zakresie działalności budowlanej, w tym zwłaszcza

socjalnego budownictwa mieszkaniowego. Przychody z tego tytułu w ciągu ostatnich 5 lat wzrosły o 70%.

O 30% wzrosły świadczenia ÖBf AG w dziedzinie odnawialnej energii, a także w zakresie popytu na usługi leśne, zwłaszcza na poziomie lasów komunalnych. ÖBf AG prowadzi zagospodarowanie również w lasach prywatnych. W ostatnim okresie wzrósł także popyt na doradztwo w zakresie obrotu nieruchomością majątkiem leśnym.

Do rozwijanych od kilku lat sektorów działalności ÖBf AG należy pielęgnacja drzew. Tylko w pierwszym roku tej działalności pracami pielęgnacyjnymi i doradczymi objęto 20 tys. drzew na terenie Wiednia i przyległych okolic. Obecnie działalność ta prowadzona jest już w większości landów i obejmuje pielęgnację praktycznie wszystkich form i kategorii drzew i drzewostanów.

Wreszcie należy wymienić prowadzenie licznych projektów techniczno-leśnych, jak planowanie i wykonanie tras narciarskich, zapasowych zbiorników wodnych (stawów), dróg leśnych itp. Obecnie Lasy Federalne podejmują także realizację ekologicznych punktów obserwacyjnych.

Źródło: A. Fischer, *Forstzeitung* 06/2013

A.K.

Interaktywna mapa globalnych zmian lesistości w XXI wieku

Opublikowano interaktywną mapę globalnych zmian lesistości w XXI wieku, stworzoną z wykorzystaniem oprogramowania Google Earth. Narzędzie to, publicznie dostępne online

(<http://earthenginepartners.appspot.com/science-2013-global-forest>), obrazuje zmiany lesistości świata w latach 2000-2012 z bardzo wysoką rozdzielczością – do 30 m. Opracowano je na podstawie 650 000 zdjęć satelitarnych Landsat 7 z tego okresu. W tym czasie, na skutek cięć, pożarów, huraganów i działalności patogenów, z powierzchni globu zniknęło blisko 2,3 miliona km² lasów. Równocześnie na powierzchni 0,8 miliona km² odnotowano zwiększenie lesistości, co daje łączną zmianę (na minus) globalnej powierzchni leśnej na poziomie 1,5 miliona km². Ze wszystkich krajów świata Brazylia odnotowała najwyższy spadek tempa wylesień – od poziomu ok. 40 000 km² rocznie w latach 2003-2004 do wartości o połowę mniejszej, ok. 20 000 km² rocznie, w latach 2010-2011. Sukces Brazylii został niestety

skutecznie zrównoważony (a nawet przewyższony) przez zwiększoną redukcję powierzchni lasów w Indonezji, Malezji, Paragwaju, Boliwii, Zambii czy Angoli. Rekordzistą w zwiększaniu rozmiaru wylesień okazała się Indonezja, z maksymalną wartością osiągniętą w sezonie 2011-2012, kiedy to z powierzchni tego kraju zniknęło ponad 20 000 km² lasów.

Globalnie największe zmiany lesistości odnotowano w lasach strefy subtropikalnej, podlegających intensywnej eksploatacji. Z kolei w strefie borealnej odnotowano drugi co do wielkości (po tropikach) spadek lesistości, głównie na skutek pożarów i gospodarki leśnej. W strefie umiarkowanej natomiast zmiany lesistości determinuje przede wszystkim gospodarka leśna.

W Europie szczególnie Estonia i Łotwa wykazały istotną przewagę ubytku powierzchni leśnej nad jej przyrostem. Portugalia, obejmująca dwie strefy klimatyczne: umiarkowaną i subtropikalną, charakteryzuje się złożoną dynamiką zmian lesistości, determinowaną przez gospodarkę leśną oraz pożary; ostatecznie dynamika zmian lesistości odnotowana w tym kraju w analizowanym okresie uplasowała się na czwartym miejscu w skali globalnej. „To pierwsza mapa zmian lesistości, która jest globalnie spójna, a zarazem lokalnie wiarygodna.” – mówi prof. Matthew Hansen z Uniwersytetu w Maryland, szef zespołu badawczego, który opracował projekt. „To, co zwyktemu komputerowi zajęłoby 15 lat, narzędzie Google Earth Engine zrealizowało w kilka dni.” – podsumowuje.

Źródła:

M. C. Hansen, P. V. Potapov, R. Moore, M. Hancher, S. A. Turubanova, A. Tyukavina, D. Thau, S. V. Stehman, S. J. Goetz, T. R. Loveland, A. Kommareddy, A. Egorov, L. Chini, C. O. Justice, J. R. G. Townshend. 2013. High-Resolution Global Maps of 21st-Century Forest Cover Change. Science 342 (6160): 850-853. (<http://www.sciencemag.org/content/342/6160/850>).

J. Morgan. 2013. Forest change mapped by Google Earth. BBC News, 14 November 2013, <http://www.bbc.co.uk/news/science-environment-24934790>.

E. Z.

---

710 tys. euro na ochronę nietoperza

Ochrona rzadko spotykanego nietoperza nocka Bechsteina jest przedmiotem nowego projektu w „Federalnym programie biologicznej różnorodności”, który jest wspierany przez niemieckie Federalne Ministerstwo Środowiska. Projekt „Wspieranie ochrony kolonii nietoperza nocka Bechsteina” powinien najpierw zapewnić niezbędną dla tego gatunku przestrzeń życiową, w tym konieczne dla jego rozmnażania się dziuple w drzewach. Dokonanie niezbędnych poszukiwań dziupli umożliwią obserwacyjne detektory nietoperzy.

Federalne Ministerstwo Środowiska zapewniło do dyspozycji projektu 710 tys. euro z budżetu wspomnianego programu ochrony biologicznej różnorodności. Federalny urząd ochrony przyrody jako

organ przyznający środki nadzoruje pod względem fachowym realizację projektu przez 3,5 roku.

Źródło:

<http://biologischesvielfalt.de/>

A.K.

Komisja Unii Europejskiej proponuje nową Strategię leśną

Komisja Europejska opublikowała 20 września br. nową Strategię leśną (pisaliśmy o niej również w 9 numerze „Doniesień...”), której centralnym punktem jest trwałe zagospodarowanie lasów. Mocniej niż dotychczas zostały w niej uwzględnione aspekty łańcucha wartości dodanej oraz oddziaływania innych polityk na lasy, m.in. polityki energetycznej, badań i rozwoju. Ponadto Komisja domaga się zwiększenia zharmonizowanych (skoordynowanych) informacji o lasach.

Komisja stwierdza, że powierzchnia lasów w UE w ostatnich latach zwiększała się rocznie o 0,4%, natomiast pozyskanie wynosiło tylko 60-70% przyrostu drewna na pniu. Doprowadziło to do wzrostu zasobności drzewostanów. W rezultacie ocenia się, że pozyskanie w UE w latach 2010-2020 może wzrosnąć o 30%.

Rosnący popyt na drewno rodzi, zdaniem Komisji, szanse rozwoju gospodarki leśnej. Równocześnie jednak rosnący popyt może doprowadzić do niebezpiecznego, nadmiernego użytkowania drzewostanów. Wysoki popyt, według Komisji, wystąpi w energetyce oraz w przemyśle, zwłaszcza w chemicznym przetworze drewna („zielona chemia” oraz tekstylia). Rosnący przerób drewna w wymienionych sektorach jest częścią Strategii leśnej UE. Obok obaw o nadmierne użytkowanie lasów Komisja obawia się zagrożenia ze strony huraganów, suszy, pożarów, a także czynników biotycznych. Jednym ze sposobów ograniczenia zagrożeń jest dostosowanie drzewostanów do zmian klimatu.

Dla Komisji bardzo ważną kwestią jest „kaskadowe użytkowanie”. Może ono zmniejszyć presję rosnącego popytu. Wzrost oczekiwań ze strony ochrony przyrody w lasach nie znalazł szczególnego oddźwięku. Jednak jednym z celów Strategii leśnej jest zapewnienie ochrony przyrody w lasach, co powinno polegać przede wszystkim na ochronie gatunków, biotopów oraz biologicznej różnorodności. Osiągnięciu tych celów będzie sprzyjać wprowadzenie w życie ustawodawstwa ochrony przyrody UE, zgodnie z projektem Strategii.

Źródło: Holz-Zentralblatt, Nr. 39, 2013

A.K.

Właściciele lasu krytykują Strategię leśną

Centralne Stowarzyszenie Europejskich Właścicieli Lasu (CEPF) generalnie pochwaliło proponowaną przez Komisję UE nową Strategię leśną. Jednak kilka punktów projektu wzbudziło zastrzeżenia Stowarzyszenia.

Do pozytywnych zdaniem CEPF propozycji Komisji UE należy opinia o ważnej roli Strategii leśnej w przeciwstawieniu się presji na las i gospodarkę leśną. Źródłem tego nacisku, zdaniem CEPF, jest polityka energetyczna, klimatyczna i środowiskowa. Stowarzyszenie oczekuje mocnej reakcji na rosnące naciski i przychylności dla leśnictwa w polityce państwa.

Stowarzyszenie ma nadzieję, że w przyszłości różne polityki sektorowe będą lepiej koordynowane i wprowadzane w życie. Stowarzyszenie uważa, że wymagania formułowane przez sektory ochrony klimatu, odnawialnej energii, ochrony przyrody, eksploatacji surowców i zielonej gospodarki są częściowo konfliktowe i sprzeczne.

CEPF podkreśla obowiązujące w gospodarce leśnej podstawowe zasady trwałości i wielofunkcyjności. Pozytywnie ocenia podkreślenie w projekcie Strategii znaczenia leśnictwa i drzewnictwa dla rozwoju regionalnego oraz dla zielonej gospodarki. Wątpliwości CEPF rodzi natomiast mocno akcentowana w Strategii kwestia ochrony przyrody w planach zagospodarowania lasu.

Źródło: Holz-Zentralblatt, Nr. 40, 2013

A.K.

Białoruskie choinki

Gospodarstwa leśne na Białorusi planują zorganizować około 600 punktów sprzedaży drzewek bożonarodzeniowych – świerków i sosen. Jarmarki rozpoczną pracę dopiero w przeddzień katolickiej Wigilii – 23 grudnia.

Średnia cena drzewka wysokości 1 metra (niezależnie od gatunku) waha się, w zależności od regionu – od 37 do 60 tysięcy rubli (ok. 12 – 20 zł), drzewek o wysokości 1,01 – 2m – od 50,1 do 80 tys. rubli (ok. 17 – 26,5 zł), a drzewek o wysokości 2.01 do 3 m – od 66,1 do 115 tys. rubli (ok. 22 – 38 zł). Najdroższe choinki sprzedawane są w Obwodzie Witebskim. Oprócz tradycyjnego drzewka na jarmarkach można kupić także choinki w doniczkach oraz stroiki wykonane ze stoiszu.

Źródło: <http://www.mlh.by/ru/>

W. G.

Rok 2012 w Bawarskich Lasach Państwowych (BaySF)

Powołane do życia w 2005 r. Przedsiębiorstwo „Bawarskie Lasy Państwowe” (BaySF – Bayerische Staatsforsten) funkcjonuje według zasad właściwych dla zakładu prawa publicznego. Oznacza to, że BaySF są samodzielnym pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym gospodarstwem leśnym o powierzchni 805 tys. ha, w tym 720 tys. ha lasów. W 2012 r. BaySF osiągnęły rekordowy wynik finansowy w swojej historii. Przy obrocie 394,5 mln euro (w 2011 r. 353,1 mln euro) wykazały zysk na poziomie 83,6 mln euro (w 2011 r. 63,0 mln euro). Przekazana landowi Bawarii dywidenda wyniosła 79,6 mln euro, przy etacie rębny 5,2 mln m³ drewna.

Przedstawiając podsumowanie roku 2012 przewodniczący rady nadzorczej BaySF, minister Brunner, powiedział że „obok szczytowych wyników ekonomicznych przedsiębiorstwo osiągnęło również dobre rezultaty ekologiczne: zwiększył się zapas drewna na pniu, wzrósł niezwykle ważny dla bioróżnorodności udział drewna martwego, wciąż rośnie udział naturalnego odnowienia gatunków liściastych i drzewostanów mieszanych”.

Przedsiębiorstwo BaySF zatrudnia obecnie około 2780 pracowników. Wysokość środków przeznaczonych na inwestycje (drogi, budynki, samochody służbowe) wyniosła 17,4 mln euro, tj. 2 razy więcej niż odpisy amortyzacyjne (8,8 mln euro). Część zysku (4 mln euro) zasilila rezerwy finansowe przedsiębiorstwa.

Dobre wyniki są rezultatem dużego zagęszczenia tartaków w południowej części Niemiec, ale także w Austrii i Czechach, co pobudza popyt na drewno okrągłe i wywołuje wzrost cen drewna. Rok 2012 był również korzystny z punktu widzenia meteorologicznego: bogate w opady lato hamowało rozwój owadów szkodników, równocześnie nie odnotowano klęsk przyrodniczych, co spowodowało spadek udziału uszkodzonego drewna w pozyskaniu ogółem.

Źródło: Forstzeitung, 11/2013

A.K.

Badania leśne w Instytucie Thüнена

W ramach nowo organizowanej współpracy naukowej leśnictwa i drzewnictwa między Instytutem Thüнена i Uniwersytetem w Hamburgu wprowadzone są organizacyjne zmiany w Instytutach Thüнена: w Hamburgu i Eberswalde. Celem reorganizacji jest uzyskanie w ramach nowego instytutu efektu synergii w obszarze trzech dziedzin: ekonomii, ekologii i technologii. Przed zmianami najbardziej renomowanymi były dwa instytuty Thüнена: Światowej Gospodarki Leśnej oraz Ekonomiki Leśnictwa. Obecnie wchodzi one w skład nowego Instytutu Thüнена: Międzynarodowej Gospodarki Leśnej oraz Ekonomiki Leśnictwa. Do najważniejszych problemów badawczych nowej jednostki należy wartościowanie (wycena) świadczeń ekosystemu leśnego, kosztów i efektywności zagospodarowania lasu – zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej, a także problemy handlu drewnem z różnych źródeł pochodzenia. Nowy Instytut specjalizuje się ponadto w następujących kierunkach badań: gospodarka leśna w Niemczech, światowa gospodarka leśna, rynki drewna, a także las i społeczeństwo.

W celu podjęcia nowych zadań, zwłaszcza w zakresie międzynarodowej gospodarki leśnej, zwiększono plan stanowisk naukowych o trzy etaty. Wzmocnienie to jest związane z oczekiwaniami, że nowy Instytut będzie mógł lepiej wywiązywać się z ekspercko-doradczej funkcji na rzecz Federalnego Ministerstwa Wyżywienia, Rolnictwa i Ochrony Konsumenta, ale także innych resortów. Reforma objęła również Instytut Ekosystemów Leśnych, do którego od 1 października przeniesiono komórkę zajmującą się monitoringiem wpływu zanieczyszczeń przemysłowych na lasy (ICP Forests). Będzie się on zajmował m.in. koordynacją i wykorzystaniem różnych

narodowych systemów monitoringu leśnego. Aby wywiązać się z rosnących zadań, Instytut Ekosystemów Leśnych otrzymał dodatkowo dwa stanowiska naukowe. Pozostałe Instytuty Thünera, tj. Badania Drewna oraz Genetyki Leśnej są przed reorganizacją. Nowe Instytuty będą kontynuować współpracę z Uniwersytetem w Hamburgu.

Źródło: *Holz-Zentralblatt*, Nr. 40, 2013

A.K.

Kontrowersyjne założenie gospodarki "bez ingerencji" na terenach Natura 2000

W kontekście obszarów Natura 2000 oraz terenów tzw. Green Infrastructure, na forum Komisji Europejskiej poruszana jest ostatnio propozycja koncepcji zakładającej brak działań związanych z gospodarką leśną. Podczas głosowania w Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zmieniono oryginalny zapis "non intervention forestry" na "natural forest conservation" jednak nie wiadomo do końca, co tak naprawdę ma to oznaczać. Z tego powodu organizacje CEPF, ELO, Copa-Cogeca i FACE¹ wystosowały wspólny list do Komisji Europejskiej, w którym wyrażają swoje zaniepokojenie tym zapisem. Powołując się na strategię leśną Unii Europejskiej, organizacje sygnalizują zagrożenia, jakie niesie za sobą wprowadzenie tego niejasnego i wewnętrznie sprzecznego zapisu. Zaprzestanie zrównoważonej gospodarki leśnej prowadzi do powstania różnego rodzaju zagrożeń takich jak gradacje czy pożary. Ponadto takie podejście ogranicza prawa prywatnych właścicieli lasów. Pomysłodawcy zapisu - nowego sformułowania wyłączenia gruntów z produkcji leśnej - nie wzięli pod uwagę społecznych, ekonomicznych i ekologicznych aspektów dotyczących terenów leśnych objętych programem Natura 2000. Po 20 latach od zapoczątkowania idei Natura 2000 nie jest to odpowiedni kierunek działań i nie wpasowuje się on w założenia europejskiej gospodarki leśnej.

¹ CEPF (Confederation of European Forest Owners), Copa-Cogeca (European Farmers and European Agri-Cooperatives), ELO (European Landowners Organization), FACE (European Federation of Associations for Hunting and Conservation)

Źródło: <http://www.cepf-eu.org>

B.K.

Wyższa Szkoła Leśnictwa w Rottenburgu (Niemcy)

Przed letnimi wakacjami Wyższa Szkoła Leśnictwa w Rottenburgu (HFR - Hochschule für Forstwirtschaft Rottenburg) dokonała oceny swojej aktywności i uzyskanych rezultatów, podkreślając zwłaszcza następujące zagadnienia:

1. Najważniejszym wynikiem ubiegłych dwóch lat był rekordowy popyt na studia prowadzone przez HFR. Liczba miejsc na studia wzrosła o 270 miejsc dla rozpoczynających studia. Na tradycyjne studia leśne zgłosiło się 483 kandydatów.
2. W zakresie spraw personalnych należy odnotować przyjęcie do pracy w Szkole nowego kanclerza oraz wybór rektora HFR na przewodniczącego landowej Konferencji Rektorów Wyższych Szkół Nauk Stosowanych (wcześniej: wyższych szkół zawodowych). Nowy rektor, prof. B. Kaiser (profesor ekonomiki leśnictwa – przyp. autora) sprawuje pieczę nad 24 państwowymi oraz kościelnymi szkołami wyższymi (HAW – Hochschule für Angewandte Wissenschaften), w których studiuje około 100 tys. studentów, a zatrudnionych jest 15 tys. osób, w tym 2200 profesorów.
3. Sukcesem są również badania naukowe, w tym przyznanie dotacji w wysokości ponad 1 mln euro, jako trzeciego źródła zasilania badań.
4. Land przyjął uchwałę o wzmocnieniu struktury kooperacyjnej czterech HFR w tzw. „Region szkół wyższych Tübingen – Hohenheim” (Reutlingen, Nürtingen – Geislingen, Albstadt Sigmaringen i Rottenburg). Na realizację tej uchwały przeznaczono 680 tys. euro. Podsumowując ocenę rektor powiedział, że “wyższa szkoła jest na bardzo dobrej drodze rozwoju i będzie szła dalej tą drogą”.

Źródło: *Holz-Zentralblatt*, Nr. 39, 2013

A.K.

Informacje opracowali:

W. G. – Wojciech Gil
A. K. – Andrzej Klocek
B.K. – Bartłomiej Kolakowski
E. Z. – Ewa Zin

Zespół redakcyjny:

Wojciech Gil
Michał Kalinowski
Tadeusz Zachara